

11.10.1979

Opastins Itä
Semaförbron 7

00520 HELSINKI
HELSINGFORS 52

Puhelin
Telefon 1511

Till arbetspensionsanstalterna

SÄNKNING AV DEN NEDRE ALDERSGRÄNSEN FÖR ARBETSLÖSHETSPENSION OCH GENERATIONSVÄXLINGSPENSION

Regeringen har 28.9.1979 till riksdagen avlåtit en proposition med förslag till lagar om ändring av 20 § folkpensionslagen, 4 c § lagen om pension för arbetstagare, 4 § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare samt till lag angående upphävande av lagen om temporär sänkning av den nedre åldersgränsen för erhållande av generationsväxlingspension.

I propositionen föreslås att den nedre åldersgräns som är en förutsättning för erhållande av arbetslöshetspension, skulle sänkas från början av nästa år så, att berättigade till denna pension skulle vara också sådana långvarigt arbetslösa arbetssökande, som är födda år 1925 eller därförinnan. Också för generationsväxlingspensionen föreslås att den nedre åldersgränsen ändras sålunda, att manlig lantbruksföretagare, som är född år 1925 eller därförinnan kunde gå i pension under år 1980.

För att arbetslöshetspensionerna skall kunna beviljas från lagens ikraftträdande 1.1.1980 åt år 1925 eller därförinnan födda, måste pensionsanstalterna ta emot ansökningar som gjorts redan före lagens ikraftträdande. Arbetskraftsmyndighetens intyg får vara utfärdat tidigast i oktober 1979 och pensionen kan då beviljas från 1.1.1980 åt sådana år 1925 eller tidigare födda personer som uppfyller alla förutsättningar, också i de fall då beviljningsgrunden är fullt antal eller 500 dagunderstödsdagar.

Pensionsskyddscentralen ger särskilt noggrannare anvisningar om de inverningar sänkningen av åldersgränsen för arbetslöshetspensionen har.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

BILAGA

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar angående ändring av 20 § folkpensionslagen, av 4 c § lagen om pension för arbetstagare, av 4 § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och av 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare samt upphävande av lagen om temporär sänkning av den nedre åldersgränsen för erhållande av generationsväxlingspension.

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.

I propositionen föreslås en temporär sänkning av den nedre åldersgräns, som är förutsättning för erhållande av arbetslöshetspension, från ingången av år 1980 så att nämnda pension kunde även erhållas av år 1925 eller dessförinnan födda långvarigt arbetslösa arbets-

sökande. Samtidigt föreslås en ändring av den nedre åldersgränsen angående generationsväxlingspension så, att även år 1925 eller dessförinnan födda manliga lantbruksföretagare kunde gå i pension under år 1980.

ALLMÄN MOTIVERING.

1. Nuvarande läge och de föreslagna ändringarna.

Arbetslöshetspensionen fogades genom lagar, som trädde i kraft den 1 juli 1971, till folkpensionslagen (499/71) och lagen om pension för arbetstagare (500/71), till vilken lag hänvisas i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, lagen om pension för lantbruksföretagare och lagen om pension för företagare. Arbetslöshetspensionen ingår även i statens och kommunens pensionssystem. Förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetspension är huvudsakligen de samma i sagda lagar. Arbetstagare skall ha fyllt 60 år. Han skall under de senast förflutna 60 veckorna ha uppburit i lagen om riksomfattande arbetslöshetskassor (125/34, arbetslöshetskassalagen) avsett dagunderstöd eller i lagen om sysselsättning (946/71) avsedd arbetslöshetsersättning för sammanlagt minst 200 dagar. Även

sådan arbetstagare som fyllt 60 år och som i enlighet med stadgandena angående maximiunderstöd i arbetslöshetskassalagen inte längre äger rätt till dagunderstöd, är berättigad till arbetslöshetspension enligt folkpensionslagen och arbetspensionslagarna. Den som ansöker om pension skall medelst av Arbetskraftsmyndighet utfärdat intyg visa, att åt honom ej kan anvisas sådant arbete, vilket han inte kan vägra att mottaga utan att gå sin rätt till i lagen om sysselsättning avsedd arbetslöshetsersättning förlustig.

Emedan det förefaller som om den långvariga arbetslösheten ännu under de närmaste åren tämligen kraftigt skulle fortsätta kan det hända, att allt flera arbetstagare efter att ha uppburit dagunderstöd till maximibelopp i enlighet med arbetslöshetskassalagen får svårigheter med att erhålla sitt uppehälle. Man har uppskattat, att rätten till dagunderstöd under år 1980 kommer att upphöra för ca 8 000 medlemmar i

arbetslöshetskassa, på grund av att sagda maxibelopp uppburits. Av dessa är ca 2 000 60—64 år, ca 600 58—59 år och ca 2 700 55—57 år. Medlem i arbetslöshetskassa har möjlighet att ansöka om arbetslöshetsersättning i enlighet med lagen om sysselsättning, men denna ersättning är, till åtskillnad från dagunderstödet, beroende på behovsprövning sålunda, att exempelvis sökandens makes relativt låga förvärvsinkomster kan leda till, att ansökningen förkastas. Den fortgående arbetslösheten kan även leda till en sänkning av arbetspensionsskyddets nivå.

Genom lagen om temporär sänkning av den undre åldersgränsen för erhållande av arbetslöshetspension (444/78) sänktes arbetslöshetspensionsgränsen från 60 år till 58 år från och med den 1 juli 1978 till utgången av innevarande år. Då det har visat sig vara synnerligen svårt att sysselsätta de långvarigt arbetslösa, som nått en hög ålder, har regeringen ansett det ändamålsenligt att säkerställa dessa arbetstagares utkomst genom att anvisa dem pension i ett tidigare skede än för närvarande. I enlighet härmed föreslår regeringen, att sänkningen av den nedre åldersgränsen för erhållande av arbetslöshetspension skall förlängas från ingången av år 1980 så, att arbetslöshetspensionen utsträcker sig varaktigt gälla även år 1925 eller dessförinnan födda arbetslösa arbetssökande. Enligt propositionen omfattas således alla egentliga frontmannapensionsåldersklasser av rätten till arbetslöshetspension. En proposition om sänkningen av den nedre åldersgränsen för arbetslöshetspension i statens pensionssystem kommer att framläggas särskilt och regeringen förutsätter, att den kommunala pensionsanstaltens pensionsstadga ändras på motsvarande sätt.

Stadganden angående generationsväxlingspension fogades till lagen om pension för lantbruksföretagare (467/69) från ingången av år 1974 med stöd av lag angående ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare (129/74). Enligt 6 a § nämnda lag skall manlig lantbruksföretagare vid överlåtelsen ha fyllt 60 år, men inte 65 år. På kvinnlig pensionssökande tillämpas en åldersgräns om 55 i stället för 60 år.

I vårens 1978 uppgörelse om lantbruksinkomster träffades överenskommelse om en temporär sänkning av åldersgränsen för erhållande

av generationsväxlingspension från den stadgade 60 år till 58 år från ingången av år 1978 till utgången av år 1980. Ändringen gjordes med stöd av lagen om temporär sänkning av den nedre åldersgränsen för erhållande av generationsväxlingspension (443/78).

För att underlätta överlåtelsen av brukningsenheter i ett tidigare skede till unga lantbrukare, är det ändamålsenligt att sänka den nedre åldersgränsen angående generationsväxlingspension. På grund härav föreslås, att den nedre åldersgränsen för erhållande av sagda pension sänks på samma sätt som den nedre åldersgränsen angående arbetslöshetspension, det vill säga, att pensionsrätt skulle tillkomma manliga lantbruksföretagare födda år 1925 eller före. Då generationsväxlingspensionssystem är tillsvidare i kraft till utgången av år 1980 (20/77), skulle stadgandet till denna del vara ettårigt. Samtidigt föreslås, att den ovan nämnda lagen den 7 juni 1978 om temporär sänkning av den nedre åldersgränsen för erhållande av generationsväxlingspension (443/78) upphävs.

2. Propositionens ekonomiska inverkningsar.

Ökningen av pensionsutgifterna skulle för arbetslöshetspensionens del innebära

år	i arbetspensionssystemet milj. mark	i folkpensionssystemet milj. mark
1980	14	19
1981	34	21
1982	40	21
1983	35	15
1984	28	10
1985	12	4

Sänkningen av åldersgränsen angående generationsväxlingspension uppskattas vara anledningen till ca 240 nya generationsväxlingar år 1980.

Ökningen av pensionsutgifterna, vilken kommer helt att bestridas av staten, skulle för år 1980 uppgå till 1,6 och år 1981 till 3,2 miljoner mark. Därefter skulle tilläggskostnaderna minska och upphöras helt efter tio år.

Med stöd av vad ovan anförts förelägges Riksdagen till antagande följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av 20 § folkpensionslagen.

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 20 § folkpensionslagen av den 8 juni 1956, sådant sagda lagrum lyder i lag av den 28 juli 1978 (588/78), ett nytt 2 mom. som följer:

20 §.

Utan hinder av vad i 1 mom. 3 punkten är stadgat om den nedre åldersgräns, som är förutsättning för erhållande av arbetslöshetspen- sion, erlägges arbetslöshetspension även till år 1925 eller dessförinnan född försäkrad.

Utan hinder av vad i 1 mom. 3 punkten är stadgat om den nedre åldersgräns, som är förutsättning för erhållande av arbetslöshetspen-

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980.

2.

Lag

angående ändring av 4 c § lagen om pension för arbetstagare.

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 4 c § lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare, sådant sagda lagrum lyder ändrat genom lagar av den 29 december 1972 och 23 juni 1977 (934/72 och 497/77), ett nytt 6 mom. som följer:

4 c §.

Utan hinder av vad i 1 mom. är stadgat om den nedre åldersgräns, som är förutsättning för erhållande av arbetslöshetspension, tillkommer även år 1925 eller dessförinnan född arbetstagare rätt att erhålla arbetslöshetspension.

Utan hinder av vad i 1 mom. är stadgat om den nedre åldersgräns, som är förutsättning för erhållande av arbetslöshetspension, tillkommer

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980.

3.

Lag

angående ändring av 4 § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.

I enlighet med riksdagens beslut ändras 4 § 5 mom. lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, sådant sagda lagrum lyder i lag av den 18 juni 1971 (501/71), som följer:

4 §.

Arbetstagare äger rätt att erhålla arbetslöshetspension i enlighet med vad i lagen om pension för arbetstagare är stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980.

Lag

angående ändring av 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare.

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 6 a § lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare, sådant sagda lagrum lyder ändrat genom lagat av den 15 mars 1974 och 7 januari 1977 (219/74 och 20/77), i stället för paragrafens genom nämnda lag av den 7 januari 1977 upphävda 4 mom. ett nytt 4 mom. som följer:

6 a §.

Utan hinder vad ovan 1 mom. är stadgat om nedre åldersgräns som är förutsättning för erhållande av generationsväxlingspension, tillkommer även år 1925 eller dessförinnan född manlig lantbruksföretagare, som på sätt som avses i sagda moment varaktigt upphör med bedrivande av lantbruk, rätt att erhålla generationsväxlingspension.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980.

Denna lag tillämpas på de fall, då överlåtelse av brukningsenhet sker eller, då pensionen grundar sig på 6 g § lagen om pension för lantbruksföretagare, sådant detta lagrum lyder ändrat genom lagar av den 15 mars 1974 och 21 maj 1976 (219/74 och 414/76), i sagda paragraf avsett villkorligt beslut meddelas under år 1980.

Lag

angående upphävande av lagen om temporär sänkning av den nedre åldersgränsen för erhållande av generationsväxlingspension.

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

Härmed upphäves lagen den 7 juni 1978 om temporär sänkning av den nedre åldersgränsen för erhållande av generationsväxlingspension (443/78).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980.

Helsingfors den 27 september 1979.

Republikens President

Social- och hälsovårdsminister